

سنگ تمام رئیس‌جمهوری روسیه برای وزیر امور خارجه ایران

پوتین: مردم ایران شجاعانه و قهرمانانه برای کشورشان می‌جنگند

سیاست خارجی

وزیر امور خارجه ایران روز گذشته در سومین مقصد سفر منطقه‌ای خود به روسیه سفر کرد.

سفر سیدعباس عراقچی به سن پترزبورگ پس از دو توقف پیاپی در «اسلام‌آباد» و «مسقط» در شرایطی انجام شد که تحولات شتاب گرفته منطقه، تنش‌های فزاینده در آبراه راهبردی هرمز و توقف در مسیر گفت‌وگوهای سیاسی میان تهران و واشنگتن، این مأموریت دیپلماتیک را به یکی از مهم‌ترین تحرکات خارجی ایران در هفته‌های اخیر تبدیل کرده است؛ سفری که با دیدار مستقیم وزیر امور خارجه ایران با «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهوری روسیه در «سن پترزبورگ» همراه شد و از همان ابتدا نشانی داد که تهران در حال پیگیری شبکه رایزنی‌های خود با بازیگران مؤثر بین‌المللی برای عبور از یکی از پیچیده‌ترین مقاطع امنیتی و ژئوپلیتیکی سال‌های اخیر است.

رئیس‌جمهوری روسیه در دیدار روز گذشته با عراقچی با اعلام اینکه هفته گذشته پیام رهبر معظم انقلاب ایران را دریافت کرده است، گفت: «روسیه هر کاری را که منافع ایران و سایر کشورهای منطقه را تأمین کند، برای برقراری صلح در خاورمیانه در اسرع وقت انجام خواهد داد.»

عراقچی روز گذشته به روسیه رفت تا در ادامه زنجیره رایزنی‌هایی که از آن با عنوان دیپلماسی فعال در شرایط بحران یاد می‌شود، آخرین ارزیابی‌ها و پیشنهادهای تهران را با کرملین در میان بگذارد؛ آن هم در زمانی که مسئله امنیت کشتیرانی، آینده تنگه هرمز و احتمال شکل‌گیری ترتیبات تازه در حوزه ترانزیت انرژی به یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد بحث میان قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی تبدیل شده است.

نگرانی روسیه از گسترش دامنه بحران

در همین حواله، خبرگزاری دولتی تاس به نقل از «دیپمتری اسکوف»، سخنگوی کرملین

محمودرضا سجادی، سفیر اسبق ایران در روسیه در گفت‌وگو با «ایران»:

روسیه برای ایران مستقل و غیرهمسو با غرب جایگاه خاصی قائل است

گفت‌وگو

رضا عدالتی پور

گروه دیپلماسی

در شرایط تقابل قدرت و رویارویی نظامی آمریکا و رژیم اسرائیل با ایران در منطقه که منجر به تشدید تنش رقابت‌های ژئوپلتیک در غرب آسیا به دیگر مناطق جهان شده، جایگاه روسیه به‌عنوان متحد راهبردی ایران و یکی از قدرت‌های همکار با کشورهای حاشیه جنوب خلیج فارس مورد توجه قرار گرفته است. محمودرضا سجادی، سفیر پیشین ایران در مسکو، در گفت‌وگو با «ایران» با تشریح عملکرد روسیه در جنگ اخیر،

در یک ارزیابی کلان، عملکرد روسیه در جنگ تحمیلی اخیر را با توجه به جایگاه این کشور به‌عنوان یکی از قدرت‌های بزرگ نظامی جهان چگونه می‌توان تحلیل کرد؟
همچنین، برخی گزارش‌ها از نقش آفرینی فعال ترمسکو نسبت به مقاطع پیشین، از جمله جنگ ۱۲ روزه، حکایت دارد. آیا می‌توان گفت روسیه این بار به‌صورت مؤثرتری در حمایت از ایران عمل کرده است؟

روسیه به‌طور طبیعی از آنچه ماجراجویی‌های آمریکا در منطقه تلقی می‌شود، حمایت نمی‌کند و این اقدامات را در تعارض با موازنه قدرت در منطقه و نظم مطلوب خود در منطقه می‌داند.
با این حال، واقعیت این است که مسکو به‌دلیل مجموعه‌ای از ملاحظات و محدودیت‌ها بویژه در اوکراین از تشدید تنش با آمریکا پرهیز دارد و با رویکرد خنثی‌گرایی از سناریوهای پریسک مانند تقابل‌های گسترده‌تر یا حتی هسته‌ای سعی دارد تا ورود مستقیم به درگیری‌ها نداشته باشد. این احتیاط، بخشی از رویکرد راهبردی روسیه در مدیریت بحران‌های بین‌المللی است.

در عین حال، این به معنای بی‌تفاوتی نسبت به سرنوشت ایران به عنوان متحد استراتژیک مسکو نیست. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که روسیه، در چهارچوبی غیررسمی و غیرمستقیم، تمایل دارد از تقویت موقعیت ایران در منطقه حمایت کند. در همین چهارچوب است که برخی گزارش‌ها از تحولات اخیر به سطحی از همکاری‌های تهران و مسکو از جمله در حوزه‌های اطلاعاتی اشاره دارد. این همکاری

گزارش داد که با توجه به وضعیتی که پیرامون ایران و خاورمیانه در حال شکل‌گیری است، اهمیت گفت‌وگوی پوتین و عراقچی را «به سختی می‌توان دست کم گرفت.» این موضع او یادآورد این واقعیت است که این ملاقات بازتاب دهنده نگرانی روسیه از گسترش دامنه بحران در منطقه‌ای است که مستقیماً با بازار انرژی، امنیت اوراسیا و موازنه‌های جهانی پیوند خورده است.

اهمیت این دیدار زمانی بیشتر آشکار می‌شود که روابط تهران و مسکو از آغاز جنگ اخیر علیه ایران وارد مرحله‌ای پرتحرک شده است؛ به‌گونه‌ای که تنها از ابتدای تجاوز نظامی آمریکا و اسرائیل علیه ایران، ۱۱ تماس تلفنی میان وزیران خارجه تهران و مسکو برقرار شده که بخشی به ابتکار ایران و بخشی دیگر به ابتکار روسیه بوده است. افزون بر آن، سه گفت‌وگوی تلفنی میان مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری ایران و هم‌تای روسی نیز انجام شده و دو طرف در این تماس‌ها هم درباره مناسبات دوجانبه و هم درباره حمله آمریکا و رژیم صهیونیستی به ایران تبادل نظر کرده‌اند.

از این منظر، سفر عراقچی به مسکو را در میانه صف‌آرایی تازه قدرت‌ها تازمشی برای سنجش ظرفیت‌های حمایت سیاسی روسیه، هماهنگی درباره آینده امنیت خلیج فارس و یافتن مسیرهایی برای کاهش فشارهای غرب بر تهران به شمار می‌رود که نشانی می‌دهد دیپلماسی ایران در بنبوچه بحران همچنان در حال جست‌وجوی راه‌های تازه برای تثبیت منافع خود است.

تبادل آخرین ارزیابی‌ها میان تهران و مسکو

عراقچی در بدو ورود به «سن پترزبورگ»، سفر خود به روسیه را ادامه زنجیره‌ای از رایزنی‌های فشرده منطقه‌ای توصیف کرد و با اشاره به دیدارهای اخیرش در پاکستان و عمان از اهمیت هماهنگی با مسکو درباره آخرین تحولات منطقه و روند‌های جاری سخن گفت که در امتداد تحرکات دیپلماتیک روزهای گذشته تهران تعریف شده و قرار است در آن،

پوتین: روسیه امیدوار است مردم ایران از دوره آزمایش‌ها عبور کنند، صلح فرا خواهد رسید.

مردم ایران شجاعانه و قهرمانانه برای حاکمیت خود می‌جنگند

موضوعات دوجانبه و مسائل مرتبط با شرایط اخیر مورد بررسی قرار گیرد. وزیر امور خارجه با بیان اینکه ایران و روسیه همواره مشورت‌های نزدیک و مستمری با یکدیگر داشته‌اند، اظهار کرد که رایزنی‌های دو کشور طی سال‌های گذشته در موضوعات گسترده، به‌ویژه در مسائل منطقه‌ای، به صورت منظم ادامه داشته و روابط تهران و مسکو همواره بر پایه گفت‌وگوهای نزدیک سیاسی استوار بوده است. او افزود که در مقطعی به دلیل جنگ تحمیلی رمضان، فاصله‌ای در دیدارهای حضوری ایجاد شد اما اکنون با فراهم شدن فرصت تازه، برنامه سفر به روسیه نیز در ادامه سفرهای منطقه‌ای تنظیم شده است.

عراقچی توضیح داد که این سفر فرصت مناسبی فراهم می‌کند تا درباره تحولاتی در طول مدت جنگ رخ داده، وضعیت کنونی منطقه و شرایط جاری، با مقام‌های روسیه گفت‌وگو شود و دو طرف آخرین ارزیابی‌های خود را با یکدیگر در میان بگذارند. او تأکید کرد که در چنین شرایطی، طبیعی است هماهنگی‌های لازم میان دو کشور نیز صورت گیرد و گفت‌وگوها در سطوح مختلف ادامه پیدا کند.

وزیر امور خارجه سپس به سفرهای اخیر خود به پاکستان و عمان پرداخت و گفت که این دو سفر ماهیتی دوجانبه داشته است. او درباره پاکستان اظهار کرد که اسلام‌آباد در مقطع اخیر نقش مهمی در میانجی‌گری مذاکرات ایران و آمریکا برعهده داشته و به همین دلیل لازم بود درباره آخرین تحولات با مقام‌های این کشور گفت‌وگو شود. عراقچی افزود که در روند مذاکرات، تحولاتی ایجاد شده و رویکردهای نادرست و زیاده‌خواهی‌های آمریکا باعث شد دور قیلی مذاکرات، با وجود پیشرفت‌های حاصل شده، به اهداف مورد نظر نرسد.

او ادامه داد که به همین دلیل ضروری بود وضعیت فعلی با دوستان پاکستانی مورد مشورت و بررسی قرار گیرد. به گفته وزیر امور خارجه در جریان این سفر گفت‌وگوهای خوبی با مقام‌های پاکستان انجام شد و این

بش

«ولادیمیر پوتین»، رئیس‌جمهوری روسیه با اعلام اینکه هفته گذشته پیام آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی را دریافت کرده، گفت: «لطفاً مراتب قدردانی من را به خاطر این پیام به رهبر انقلاب ابلاغ کنید. برای ایشان آرزوی بهترین‌ها، سلامتی و موفقیت دارم.»

رئیس‌جمهوری روسیه در ملاقات با دیپلمات بلندپایه ایران با تصریح اینکه روسیه مثل ایران اشتیاق دارد روابط راهبردی دو کشور را هرچه بیشتر توسعه دهد، گفت: «روسیه هر کاری که منافع ایران و سایر کشورهای منطقه را تأمین کند، برای برقراری صلح در خاورمیانه در اسرع وقت انجام خواهد داد.»

پوتین با بیان اینکه روسیه امیدوار است مردم ایران بر این دوره دشوار غلبه کنند و صلح در کشور حاکم شود، افزود: «روسیه امیدوار است مردم ایران از دوره آزمایش‌ها عبور کنند، صلح فرا خواهد رسید. مردم ایران شجاعانه و قهرمانانه برای حاکمیت خود

سفر دستاوردهای مثبتی به همراه داشت. عراقچی افزود که در این رایزنی‌ها، هم‌رور جامعی بر آنچه گذشته انجام شد و هم درباره اینکه مذاکرات در چه مسیر و تحت چه شرایطی می‌تواند ادامه یابد، بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

عراقچی سپس با اشاره به سفر خود به عمان

به موقعیت مشترک ایران و عمان در تنگه هرمز اشاره کرد و گفت که این دو، کشور های ساحلی مسلط به این گذرگاه مهم جهانی هستند و به همین دلیل لازم بود درباره این موضوع رایزنی‌های نزدیک انجام شود. او تأکید کرد که عبور امن از تنگه هرمز مسأله‌ای مهم و جهانی است و ایران و عمان،

رئیس‌جمهوری روسیه در دیدارعراقچی اعلام کرد

پیامی از آیت‌الله مجتبی‌خامنه‌ای، رهبر ایران دریافت کرده‌ام

می‌جنگند.» وزیر خارجه ایران نیز با تشکر از پوتین و روسیه به خاطر حمایت از ایران گفت: «روابط بین روسیه و ایران که نمایانگر مشارکت استراتژیک است، تقویت خواهد شد.» عراقچی همچنین تأکید کرد که رهبر انقلاب و رئیس‌جمهوری پزشکیان بهترین آرزوهای خود را به پوتین ابلاغ کردند. وزیر خارجه با اشاره به اینکه دنیا قدرت واقعی ایران را در مقابله با آمریکا دید و روشن شد که جمهوری اسلامی ایران یک نظام با ثبات، مستحکم و با قدرت است، خطاب به «پوتین» افزود: «در جنگ اخیر مشخص شد ایران دوستان و متحدانی بزرگ چون روسیه دارد؛ از مواضع شما و حمایت شما تشکر می‌کنیم.» وزیر خارجه ایران همچنین پس از این دیدار در جمع خبرنگاران افزود: «ایران و روسیه شرکای استراتژیک هستند و روسیه همیشه از ما حمایت کرده و ما هم همیشه روسیه را حمایت کرده‌ایم. همکاری ما ادامه پیدا می‌کند.»

به عنوان دو کشور مشرف بر این تنگه، باید هماهنگی‌های لازم را برای تأمین منافع مشترک دنبال کنند.

عراقچی در پایان گفت که اشتراک نظر زیادی میان تهران و مسقط وجود دارد و توافق شده است مشورت‌ها در سطوح کارشناسی نیز ادامه یابد.

مبتنی بر احساسات با روابط ثابت باشند، تابع منافع هستند. این تصور که در غرب همواره اتحاد‌های کاملاً پایدار و یکدست وجود دارد، برداشت دقیقی نیست؛ واقعیت این است که قدرت‌های غربی نیز در چهارچوب منافع ملی خود عمل می‌کنند و در موارد متعدد، رقابت‌ها و اختلافات جدی میان آنها وجود دارد.

در مورد روسیه نیز باید نگاه واقع‌بینانه قضاوت کرد. این کشور در دوره‌های مختلف تاریخی، از جمله در دوران تزاری و شوروی، رفتارهای متفاوتی با ایران داشته و طبیعتاً اشتباهات و نوساناتی در روابط گذشته وجود داشته است. اما در دهه اخیر، روسیه بیش از گذشته به سمت یک رفتار مبتنی بر محاسبه منافع ملی و مدیریت‌محور حرکت کرده و از ایدئولوژی‌های سخت‌گیرانه گذشته فاصله گرفته است. این تغییر رویکرد، امکان تعامل منطقی‌تر با کشورهای مانند ایران را فراهم کرده است.

در عین حال، همکاری‌های امروز ایران و روسیه و چین را نباید به عنوان یک «اتحاد ایدئولوژیک یا بلوکی» تفسیر کرد. آنچه وجود دارد، همکاری ژئوپلتیک منافع در برخی حوزه‌ها از جمله در موضوعات امنیتی، منطقه‌ای و برخی پرونده‌های بین‌المللی است. این همکاری‌ها در نهادهایی مانند سازمان ملل یا در حوزه‌های عملیاتی قابل مشاهده است، اما همچنان در چهارچوب منافع متقابل و نه یک اتحاد الزام‌آور تعریف می‌شود. در نهایت، رابطه ایران و روسیه را می‌توان یک رابطه مبتنی بر منافع مشترک در برخی حوزه‌های مشخص دانست؛ رابط‌ای که می‌تواند در صورت مدیریت درست، توسعه پیدا کند، اما ماهیت آن نه یک اتحاد کلاسیک که یک رابطه «عمل‌گرایانه» است.

باشد و از نوسانات آونگی بدون برنامه و پشتوانه فکری راهبردی فاصله بگیرد زمینه برای گسترش همکاری با کشورهایی مانند روسیه نیز فراهم‌تر خواهد شد. در این بین طبیعی است که تهران و نه از مسکو انتظار رخ داده‌های غیرواقع‌بینانه یا تحولاتی خارج از چهارچوب منافع ملی وجود ندارد.

در عین حال که در روابط روسیه و غرب بویژه ایالات متحده یک شکاف جدی و ریشه‌دار وجود دارد و روس‌ها به‌طور مشخص نسبت به سیاست‌های آمریکا، به‌خصوص در حوزه گسترش ناتو به شرق، نگاه انتقادی جدی دارند و این یک پارامتر مثبت برای ماست. اما در سطح منطقه، روسیه با کشورهای خلیج فارس روابط راهبردی دارد و موازنه‌گری مسکو در این عرصه قابل درک است.

از این منظر، طبیعی است که در برخی مقاطع، همکاری نسبی منافع میان ایران و روسیه در مسائل کلان شکل بگیرد ولی در سطح منطقه نقاط افتراقی باشد، این همکاری به معنای اتحاد کامل نیست و آن اختلاف دیدگاه به معنای تضاد منافع حیاتی نیست. هنر دیپلماسی و سیاست‌گذاری استفاده هوشمندانه از نقاط اشتراک و تضادهای موجود در نظام بین‌الملل است.

برخی معتقدند که اتحاد‌های راهبردی در بلوک غرب نمادهای عینی از خود بروز داده‌و نقطه ضعف اتحاد‌های شرقی عدم ورود جدی در عرصه‌های حیاتی است. با این حال این گزاره در دوره جنگ اخیر به چالش کشیده شد و چین و روسیه همکاری فعالی با ایران داشتند. این پدیده مؤید چه واقعیتی است؟ در نظام بین‌الملل، اتحاد‌ها بیش از آنکه

^[1] در عین حال، همکاری‌های امروز ایران و روسیه و چین را نباید به عنوان یک «اتحاد ایدئولوژیک یا بلوکی» تفسیر کرد

^[2] در عین حال، همکاری‌های امروز ایران و روسیه و چین را نباید به عنوان یک «اتحاد ایدئولوژیک یا بلوکی» تفسیر کرد